

Energetska efikasnost danas, sigurna energetska budućnost sutra

5. Međunarodni forum o obnovljivim izvorima energije

Već peti put podjednako uspešno i kredibilno 5. međunarodni forum o obnovljivim izvorima energije privući će preko 400 učesnika sa preko 50 prijavljenih radova, prezentacija novih tehnoloških rešenja i prikaza realizovanih projekata. Potreba da se obezbedi energetska sigurnost i blagostanje društva, sjedinjuje snagu vlasti, znanja i sposobnosti. Upravo sinergija tih kvalitativnih kategorija, smeštena u kontekst osmišljenih i usvojenih strategija i programa za njihovo ostvarenje, jedino može omogućiti Vojvodini i Srbiji da pristignu i postignu, sve ono što su druge zemlje Evrope odavno učinile i na čemu naši susedi već duži period vredno i dosledno rade. Briga za energetske sigurnost svake zemlje i nacije, predstavlja početak i kraj svih razmišljanja o boljem životu građana, o modernoj i razvijenoj ekonomiji i omogoćavanju zapošljavanja svih onih, koji danas sa neskrivenim strahom očekuju svako novo sutra. Zato je ispunjenje radnih ciljeva ovoga Forum, kao mesta sa koga se stojeći na objektivno procenjenoj sadašnjosti može videti, a nadamo se i dotaknuti budućnost - imperativ svih onih koji sebi i drugima žele bolje, više i lepše. Na takvoj viziji naše budućnosti, u kojoj članovi velike porodice evropskih naroda već decenijama žive, moramo izgrađivati sve velike i neophodne preduslove, na kojima će svi građani Vojvodine i Srbije moći da kreiraju i obezbede deo sopstvene održive i bolje sutrašnjice. Energija, kao glavni pokretač i pretačak svega što predstavlja život i materiju, nema alternativu! Njena jedina alternativa je nematerijalno i neživotno. Opomena, kojom nas sile prirode teraju da

počnemo da budemo solidarni i odgovorni partneri sa našom životnom sredinom, a ne samo njeni vekovni potrošači i destruktori, je ultimativna i konačna. Ona svakog člana naše civilizacijske zajednice, bez obzira na rasu, pol, godine starosti, stepen obrazovanja, religiju i nacionalnost, snažno i bolno upozorava na potrebu da moramo početi da menjamo sebe i naše društvo u celini. To je takođe obaveza, ali i privilegija svih učesnika Forum, da sjedinjeni i zaokupljeni istom idejom i željom - pružimo doprinos obezbeđenju energetske sigurnosti i blagostanja, zaštiti prirode i njenih resursa i ponudimo nabolja rešenja, da korišćenjem obnovljivih izvora energije, energetskom efikasnošću i novim tehnologijama, zaustavimo dalju devastaciju sopstvene civilizacije. Uz prisustvo čelnih svetskih kompanija na Forumu, učešće najpriznatijih stručnjaka sa Univerziteta i Fakulteta tehničkih nauka u Novom Sadu i brojnih gostiju iz drugih naučnih ustanova, te predstavnicima institucija Republike Srbije, Vlade AP Vojvodine i Pokrajinskog sekretarijata za energetiku i mineralne sirovine kao pokrovitelja, kao i predstavnika međunarodnih i diplomatskih misija u našoj zemlji, Forum ostaje jedinstveno mesto na kome se verifikuje potencijal i primenljivost ideja i resursa sa kojima raspolažemo.

Dr Tihomir Simić
direktor „Elektrovojvodine“,
predsedavajući Forumu

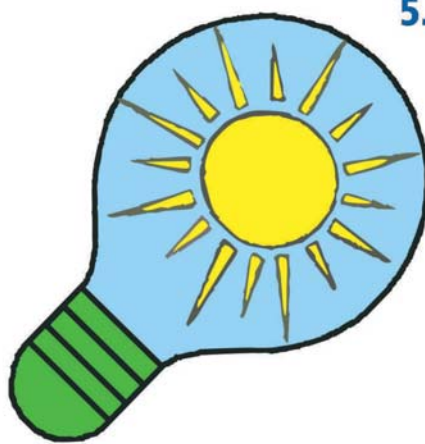
Kao nikada ranije kolektivna spoznaja o potrebi za ispoljavanjem posebne brige za omogućavanje stabilne energetske sadašnjosti, a još više za obezbeđenje naše energetske budućnosti, postaje sastavni deo svih strategija koje se bave vizijama razvoja - od poljoprivrede do visokih tehnologija, od studija socioloških matrica vrednosti do zadovoljavanja funkcionisanja porodice i pojedinca u njoj. Energija postaje upravo ono što suštinski i istorijski jeste, početak svake zamisli koja treba da doprinese podizanju kvaliteta života i podrška kreiranju novih tehnoloških i ekonomskih ambijenata.

Malo je naroda i zemalja današnjice, u poziciji da sebe smatra potpuno energetske nezavisnima i bezbednima u bližoj i daljoj budućnosti. Kod privilegovanih postoji samo privid trenutnog blagostanja, koji se može gotovo trenutno promeniti prirodnim i društvenim tokovima sa neizvesnim posledicama. Deo savremenih procesa prepraspodele energetske resursa, koji su do skoro smatrani nepromenljivima za imaoce, se upravo sada dešava na tlu Srednjeg Istoka i Severne Afrike, a nastavljaju se i pokušaji da se po svaku cenu omogući sopstvena energetska stabilnost i sigurnost sa nesagledivim posledicama za čovečanstvo. U ovako radikalnim globalnim događanjima uvek se postavlja pitanje: šta je to što male narode i zemlje može poštediti namera i potreba većih od njih. To pitanje svih pitanja i Srbiju dovodi do potrebe za potpunim poklapanjem sopstvenog planskog i deklarativnog pozicioniranja sa potrebom

za dinamičnim razvojem kao jedinom mogućnošću za prevazilaženje ekonomske krize i raskidanja sa regresivnim trendovima povećanja industrijske proizvodnje i zaposlenosti.

Misija društvenih nosilaca energetske stabilnosti u svetlu aktuelnog i budućeg, time dobija na prioritetnoj važnosti u odnosu na sve druge faktore za obezbeđenje nacionalnog razvoja i sigurnosti, bez mogućnosti da se počinjene greške i nečinjenje danas, može popraviti sutra. Elektropriroda Srbije je upravo na ovom postulatu vrhunske društvene odgovornosti, istovremeno vršeci sopstvenu reorganizaciju i unapređenje poslovanja, proizvela strategijsku platformu za razvoj zemlje, njene privrede i energetske sigurnost svih njenih građana. „Bela knjiga“, koja je sistematizovala i prikazala elektroprirodu u svetlu sadašnjih potencijala i pravce mogućeg iskorišćenja svih tradicionalnih i novih resursa obnovljive energije, predstavlja direktan poziv za maksimiziranje sopstvenog razvoja i eventualnog strateškog partnerstva sa globalnim energetske liderima.

Time je Srbija nesumnjivo istaknuta kao zemlja realne energetske budućnosti, ali je podjednako ovom projekcijom dat i izričiti zadatak svim organizacionim delovima Elektroprirode Srbije da svojim radom i unapređenjem postojećeg stanja daju svoj doprinos daljem prosperitetu. Za Privredno društvo „Elektrovojvodina“ ni jednog trenutka nije postojala dilema, da li u realizovanje vizije budućnosti ući sa punim kapacitetom svojih tehničko-

5. MEĐUNARODNI FORUM O OBNOVLJIVIM IZVORIMA ENERGIJE

ČISTE ENERGETSKE TEHNOLOGIJE - 2011

NOVOSADSKI SAJAM DANI ENERGETIKE
25.-27.10.2011.
POKRAJINSKI SEKRETARIJAT ZA ENERGETIKU I MINERALNE SIROVINE

ZA ENERGETSKI STABILNU I JAKU VOJVODINU I SRBIJU

INEA
INSTITUTE FOR EUROPEAN AFFAIRS

TMC GROUP
KNOWLEDGE MANAGEMENT CORPORATION

 Pokrajinski centar za energetske efikasnosti
NOVI SAD

POKROVITELJI

VLADA AUTONOMNE POKRAJINE VOJVODINE
POKRAJINSKI SEKRETARIJAT ZA ENERGETIKU I MINERALNE SIROVINE

Elektrovojvodina d.o.o.
 NOVI SAD

PUL FORUMA

VIESMANN
climate of innovation

Schneider Electric

TELVENT DMS

SIEMENS

TERMONET

TSN
TOVARNA STRUKTURNA SISTEMI

MP
MIHAJLO PUPIN AUTOMATIKA

Ion solutions

ELNOS
ELEKTRO ENERGETIKA

Elektrotehniko - Javna Agencija Novi Sad

SMART
SMART SOLUTIONS

Allowance
Prvom klasom u svet dotacija

Majkut

LIFE+LIGHT

MEGAMAN

tehnoloških i ljudskih resursa. Shvatanje da budućnost značajnog dela Srbije koji čini Autonomna pokrajina Vojvodina, stoji na prekretnici - zadovoljavanja sa postojećim i stagnacije ili beskompromisnog sukobaljanja sa izazovima trenutne ekonomske krize i razvojem, rezultovalo je krajem 2010. godine opredeljenjem menadžmenta „Elektrovojvodine“ da se na celokupnom prostoru svoje odgovornosti pojavi kao pokretač najvažnijih razvojnih projekata i investitor u modernizaciju i proširenje elektroenergetskog distributivnog sistema.

Poslednjih godinu dana za „Elektrovojvodinu“ predstavlja ispunjeni dnevnik uređenja, unapređenja, ubrzavanja, poboljšanja efikasnosti i efektivnosti rada na svim poljima - od sopstvenog saobraćavanja sa zakonom definisanim okvirima i prevazilaženjem ranijih propusta, do intenzivnog podmlađivanja ljudskim resursima, uvođenja najsavremenijih menadžerskih i operativnih alata za upravljanje poslovnim i tehničkim delom kompanije, operativne primene visokotehnoloških modela koji predstavljaju našu vizu za budućnost, deregulaciju tržišta električne energije i kreiranje performansi koje mogu ravnopravno voditi ka strateškom partnerstvu u regionu i Evropi. Okrenutost obezbeđenju potpunog kvaliteta u isporuci energije našim kupcima po međunarodnim standardima, danas predstavlja posledicu apsolutne posvećenosti 2.500 zaposlenih, koji 24 sata dnevno, 365 dana u godini bdiju nad energetsom sigurnošću privrede i građana Vojvodine.

Naša sposobnost da dinamično razvijamo sami sebe i da istovremeno podizemo poslovne rezultate materijalizovane u podizanju stepena naplate, ovogodišnjem signifikantnom smanjenju gubitaka i krađe električne energije, aktivnim nošenjem realizacije pilot projekata od značaja za Elektroprivredu Srbije, istaklo je „Elektrovojvodinu“ kao realno mogućeg lidera u distributivnoj delatnosti u regionu. Istovremeno, sa preko

40 miliona evra kontinuiranih ulaganja svake godine u investicije i održavanje elektroenergetske infrastrukture i partnerstvo sa gotovo svim lokalnim samoppravama, gradom Novim Sadom i Vladom AP Vojvodine, uz podršku humanitarnim akcijama, projektima i programima kulture, sporta, obrazovanja, zaštite životne sredine, „Elektrovojvodina“ je iskazala svoju vrhunsku društvenu i korporativnu odgovornost.

Identifikacija sopstvene vizije i misije „Elektrovojvodine“ sa razvojem i aktivnostima Univerziteta Novi Sad, Matice srpske, Fakulteta tehničkih nauka Novi Sad, Instituta „Nikola Tesla“ i „Mihajlo Pupin“ ali i saradnjom sa Evropskim savetom za obnovljive izvore energije iz Brisela, Institutom za evropske poslove iz Diseldorfa i kompanijama Siemens, Šnajder, DMS, ABB i mnogima drugima, omogućila je otvaranje mnogobrojnih aktivnosti na unapređenju znanja svih zaposlenih, njihovih novih postignutih ekspertiza, master i doktorskih radova.

Prosperitet kompanije kroz intenzivan sopstveni rad i saradnju sa najboljima, daje nam šansu da izazove predviđamo i rešavamo pravovremeno, daleko pre nego što oni postanu problemi. Tako usvojen pristup od strane menadžmenta, pokazao je u operativnom rukovođenju u Privrednom društvu Elektrovojvodina, sopstveni visoki potencijal i time obezbedio zaustavljanje stagnacije i gubitaka vrednosti onoga što je decenijama pre stvarano. Očekivani pozitivni finansijski rezultat poslovanja za 2011. godinu nakon četiri prethodne sa negativnim rezultatom, daje nam legitimitet da i dalje na ovako sveobuhvatan način unapređujemo sopstvene potencijale. Time je stvorena realna i održiva osnova za izgradnju sigurnije energetske budućnosti Vojvodine i Srbije. Sačuvati postojeće, sagraditi novo i integrisati moderno i tehnološki bolje je naš doprinos da građani danas, a generacije kole dolaze sutra, žive srećnije, bogatije i bolje.

Dr Tihomir Simić
Direktor Elektrovojvodine

ПРИВРЕДНО ДРУШТВО ЗА ДИСТРИБУЦИЈУ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ
Elektrovojvodina d.o.o.
НОВИ САД

Politika energetske efikasnosti

Osnova za razumevanje koncepta energetske efikasnosti jeste tok energije? od primarne energije, koja je sadržana u energentima, do korisne energije, koju društvo troši u raznim aktivnostima.

Energetska efikasnost je sve ono što je u vezi sa sprečavanjem energetskih gubitaka iz sistema. Gubici nastaju u transformaciji, prenosu i distribuciji energije, kao i kod konačnog potrošača. Dok smanjenje gubitaka u prve tri aktivnosti uglavnom zavisi od raspoložive tehnologije, smanjenje gubitaka kod konačnog potrošača treba da se rešava kako tehničkim, tako i netahničkim merama. Naime, nepotrebno korišćenje energije često bi moglo da se izbegne boljom organizacijom, boljim energetskim menadžmentom i promenom ponašanja potrošača, a više promenom stila života? što je i najteži deo. Stoga, energetska efikasnost treba da se razmatra kao stalni proces koji uključuje ne samo izbegavanje suvišnog korišćenja energije i svođenje na minimum gubitaka energije, nego i praćenje potrošnje energije da bi ona neprekidno bila minimalna. Stoga, da bi se poboljšala energetska efikasnost, neophodno je:

- smanjiti suvišno i nepotrebno korišćenje energije uvođenjem propisa (npr. zakona o građevinarstvu) i energetske politike koja stimuliše promene ponašanja;
- smanjiti gubitke energije sprovo-

đenjem politike poboljšanja energetske efikasnosti i uvođenjem novih tehnologija (npr. koristiti otpadnu toplotu ili visokoeffikasno osvetljenje);

- pratiti potrošnju energije da bi se stekao potpun uvid u potrošnju energije i sagledale posledice;

- upravljati potrošnjom energije tako što će se poboljšati procedure vođenja radnog procesa i održavanja.

Da bi se neprekidno poboljšavala energetska efikasnost, treba upravljati potrošnjom energije, tj. treba stvoriti okvir za sprečavanje suvišnog korišćenja energije i smanjenje gubitaka energije u sistemu, za šta su potrebni znanje, adekvatna merenja i informacione tehnologije. Veoma je važno da se obezbede uslovi da potrošnja energije s tehnološko-ekonomskih aspekata postane tekući društveni proces. To se zasniva na činjenici da treba odrediti cenu energije koja bi tačnije odražavala stvarne troškove, koji uključuju, između ostalog, uticaje na životnu sredinu, zdravlje i geopolitiku. Takođe, potrošače treba pri-

nuditi da postanu svesni i negativnih posledica upotrebe energije. Glavni stubovi za ostvarivanje povećanja energetske efikasnosti treba da se uzmu u obzir i u stvaranju politike energetske efikasnosti, u kojoj će glavni pokretači za stvaranje instrumenata biti smanjenje korišćenja i gubitaka energije, dok će praćenje i upravljanje sa odgovarajućim sposobnostima i potpornom infrastrukturom biti kapaciteti za sprovođenje te politike.

U ekonomskom smislu, značaj energetske efikasnosti je očigledan ako se uzme u obzir činjenica da troškovi energije obično iznose 15-20 % bruto nacionalnog proizvoda. Na primer, procenjuje se da EU, kao energetski najefikasniji region u svetu, još koristi 20 % više energije nego što je to ekonomski opravdano i tehnički prihvatljivo, što je oko 390 Mtoe, ili kao ukupna godišnja potrošnja primarne energije u Nemačkoj i Švedskoj zajedno.

Globalni konsenzus o posledicama neaktivnosti na ublažavanju i prilagođavanju klimatskim promenama postoji, a

poznati su i jasni zadaci. Pravi put je stvaranje energetske politike suočeno sa strogim ograničenjima, koja zahtevaju potpuno drugačiji pristup u celom ciklusu izrade politike, pri čemu se posebna pažnja poklanja njenom sprovođenju. Energetska efikasnost je, globalno posmatrano, najspremniji i najbrži način za smanjenje GHG u srednjoročnom periodu.

Pokretači energetske efikasnosti i okruženje u kojem će se ona sprovoditi znatno se razlikuju u svetu. Postoje četiri „bloka“. EU je zajedno s nekim drugim državama OECD vođa u borbi za smanjenje uticaja klimatskih promena i srodnim aktivnostima iz energetske efikasnosti. SAD i zemlje BRIK (Brazil, Rusija, Indija i Kina) najglasnije su države u odbrani svojih nacionalnih interesa i opiru se svakoj čvrstoj obavezi u vezi sa smanjenjem CO2. Zemlje u razvoju predstavljaju značajan blok u smislu emisije GHG, ali im je neophodna podrška. Energetska efikasnost je za njih win-win situacija, pošto smanjenjem GHG i troškova za energiju znatno popravljaju svoje krh-

Prof. dr Dušan Gvozdenac,
Fakultet tehničkih nauka Novi Sad

ke ekonomije. Stoga bi energetska efikasnost u državama u razvoju trebalo odmah da se ugradi u energetske politike s jakim potpornim mehanizmom za njihovo sprovođenje.

Srbija još uvek značajno zaostaje u stvaranju svoje sopstvene politike energetske efikasnosti koja bi bila sposobna da obezbedi barem deo rezultata koje danas postiže EU.

Poslovno opredeljenje Elektrovojvodine

Domaćinski do boljeg poslovanja

U godini ubrzanih promena i izražene krize na svetskom nivou, Elektrovojvodina svoje poslovanje temelji na čvrstom opredeljenju da se, u skladu sa Zakonom o energetici, saobrazi sa pravilima i standardima koji vladaju u Evropskoj uniji, sa uverenjem da se samo kroz dinamičan koncept razvoja i maksimalno angažovanje svih raspoloživih resursa može obezbediti maksimalna efektivnost i efikasnost u funkcionisanju i radu svih organizacionih delova našeg Privrednog društva. Opredelili smo se da to bude trajan zadatak i prioritet u daljem poslovanju u 2011. godini, ali i u narednom srednjoročnom periodu.

U svom poslovanju opredelili smo se da od nerazumevanja i nesigurnosti stvorimo red, uverenost i informisanost, od pasivnosti i neispunjenja obaveza da napravimo inicijativnost, osećaj uspeha, samostalnosti i odgovornosti, a umesto kontradiktornosti funkcija opredelili smo se za jedinstvenu ekipu, veliki tim koji želi napred.

Kao rezultat ovako postavljenih ciljeva, idući ka željenom stanju, u ovoj godini, u odnosu na prethodnu, smanjili smo gubitke u distributivnom sistemu za 1,28 odsto i na taj način smanjili troškove nabavke za 237 miliona dinara (manje nabavljeno električne energije 41 milion KWh). Zadržavanjem trenda smanjenja gubitaka, za očekivati je da se do kraja godine postignu uštede od 350 miliona dinara. Time je Elektrovojvodina postala jedino Privredno društvo za distribuciju električne energije u EPS-u koje je ostvarilo gubitke ispod postavljene Plana.

Naplata, kao još jedan primarni cilj našeg poslovanja, u odnosu na Planove EPS-a podignuta je na 96,75 odsto, što je za 2,75 odsto više nego što je planirano. Na taj način će se, uz zadržavanje naplate na postignutom nivou, u kasu EPS-a sliti dodatnih 1,4 milijarde dinara. Svakodnevni nastupi u medijima, ukazivanje na značaj funkcionisanja celokupnog sistema za isporuku električne energije, energetska efika-

snost ostvarena i kroz podelu štedljivih sijalica kupcima, aktivnosti su za koje smatramo da daju dodatan doprinos stvaranju pozitivnog imidža Elektrovojvodine i jačaju njen položaj, a krajnji naš cilj jeste zadovoljan i lojalan kupac.

Smatramo da smo formiranjem Centra za javne nabavke, nabavku roba i usluga podigli na viši nivo. To podrazumeva da nijedan projekat, nijedna nabavka neće biti urađeni ako za to nemaju osnovu u Programu poslovanja i Planu javnih nabavki Elektrovojvodine. Osnova u radu Centra su Zakon o javnim nabavkama i pravila struke. Opredeljenost za visoki profesionalizam, javnost i transparentnost, stručnost i zakonitost u radu garantuju visokoobučeni sertifikovani službenici Centra za javne nabavke. Transparentnost putem sajta, otvorenost u komunikaciji sa dobavljačima, saradnja sa svim distributivnim delovima već sada su garancija da će naredni period, kroz dalju standardizaciju, unifi-

kaciju i centralizaciju, podići efikasnost ovoga dela našeg poslovanja.

Okrenuti ka budućnosti, opredelili smo se za prijem i zapošljavanje mladih obrazovanih kadrova. Na taj način, smanjena je starosna struktura zaposlenih sa 52 godine na 46 godina. Primili smo mlade, obrazovane i ambiciozne kadrove koji treba da budu nosioci misije i vizije Društva u budućnosti.

Poseban naglasak, nakon tragičnog događaja i gubitka jednog mladog života izazvanog povredom na radu, stavljen je na mere bezbednosti i zaštite na radu. Ovaj događaj je upozorenje svima da se takvi događaji moraju preduprediti i da se moraju preduzeti sve mere kako bi se zaštitio najdragoceniji resurs Elektrovojvodine, a to je ljudski život.

Zaštita životne i radne sredine i društvena odgovornost dva su segmenta poslovanja za koje smo se takođe opredelili da postanu naši poslovni ciljevi.

Ostvaren poslovni rezultat u prvih šest meseci ove godine i smanjenje gubitka sa 1,5 milijardi dinara na kraju

poslovne 2010. godine na svega 300 miliona dinara, kvalifikuju nas da do kraja godine i po tom osnovu možemo očekivati pozitivan rezultat.

Uvođenjem novog Bilinga, Total-Observera, Protisa, jedinstvenog šifarnika materijala, elektronskog uređenja nabavki roba i usluga, elektronskog potpisa, zajedno sa njegovim veličanstvom KUPCEM, kao centrom svih naših aktivnosti, bićemo pripremljeni za nove promene u okruženju kakvo je slobodno tržište električne energije, konkurencija, obnovljivi izvori energije. Bićemo spremni da nivo našeg poslovanja sa sadašnjeg podignemo na viši nivo, da obezbedimo zadovoljstvo zaposlenih, ali i vlasnika kapitala, da stvorimo uslove za sigurnu, kvalitetnu i pouzdanu isporuku električne energije, da budemo razvojna poluga Vojvodine u stvaranju ambijenta za bolji život svih njenih građana.

dr Petar Zagorčić
zamenik direktora Elektrovojvodine

Jedan od ključnih ciljeva poslovne politike Elektrovojvodine

Podizanje efikasnosti poslovnih procesa

U proteklih nekoliko meseci Elektrovojvodina je imala veoma značajne rezultate u oblastima tehničkih poslova Društva. Kad se govori o stanju EES koji je u nadležnosti naše kompanije, mora se reći da je došlo do intenzivnog ulaganja u kapitalne objekte preko procesa investicionog i redovnog održavanja, kao i do izgradnje novih objekata. Ovu godinu obeležava puštanje u rad potpuno rekonstruisanih trafostanica TS Novi Bečej i TS Srbobran, koje su veoma značajne za snabdevanje električnom energijom konzuma koji pokrivaju. Takođe, trenutno se radi na procesu rekonstrukcije i izgradnje više kapitalnih EEO i to: TS Vršac 1, TS Vršac 2, TS Sremska Mitrovica 1, TS Novi Sad 7, TS Indija 2 i dr. Mora se istaknuti i činjenica da je u prethodnom periodu Elektrovojvodina, u saradnji sa opštinama i lokalnim samoupravama, uložila značajna sredstva u infrastrukturno opremanje industrijskih i radnih zona i time dala značajan doprinos privrednim aktivnostima, privlačenju stranih investicija i zapošljavanju.

U cilju podizanja efektivnosti i efikasnosti u svim poslovnim procesima,

mobilisani su svi resursi kojima kompanija raspolaže i pokrenut je čitav niz strateških projekata sa ciljem modernizacije i automatizacije ključnih poslovnih aktivnosti. Projekat „Digitalni Srem“ sa ciljem potpune digitalizacije govornih radio-veza za potrebe dispečerskog upravljanja na području Srema (koji je pušten u eksploatacioni rad

za postizanje maksimalnog protoka i brzine informacija, postavljanja tehničkih uslova za upravljanje mobilnim ekipama na terenu, postizanja bržeg otklanjanja kvarova u EES i time smanjenja količine neisporučene električne energije, sigurnosti i pouzdanog prenosa podataka sa EEO u cilju upravljanja i eksploatacije EES i dr.

Mobilisani su svi resursi kojima kompanija raspolaže i pokrenut je čitav niz strateških projekata sa ciljem modernizacije i automatizacije ključnih poslovnih aktivnosti

početkom oktobra meseca), novi sistem za obračun i naplatu električne energije (eng. Billing), informacioni sistem za upravljanje imovinom kompanije, novi Kontakt centar i na kraju, novi Dispečerski centar Elektrovojvodine (čije se puštanje u rad očekuje uskoro) najznačajniji su projekti koji su u tom smislu realizovani u 2011. godini. Realizacija navedenih projekata je imperativ i ona predstavlja tehnološki temelj za dalji razvoj Elektrovojvodine. Evidentni tehnički benefiti ovih projekata će predstavljati alat u rukama modernog operatera distributivnog sistema

Kao društveno odgovorna kompanija, preduzeli smo niz aktivnosti u cilju zaštite životne sredine na teritoriji AP Vojvodina. U saradnji sa Fakultetom tehničkih nauka iz Novog Sada definisana je i urađena studija upravljanja otpadom na nivou kompanije, rade se projekti za ispitivanje i sanaciju uljnih jama na EEO i čitav niz aktivnosti na bezbednom skladištenju i upravljanju opasnim materijama.

U nastupajućem periodu naša kompanija će se susreti sa promenama u poslovnim okruženju, koje su većinom prouzrokovane zakonskom regu-

lativom i procesom liberalizacije u oblasti energetike i tržišta električne energije. Te promene će modifikovati i oblikovati oblast poslova koje danas obavlja Elektrovojvodina. Razdvajanjem delatnosti trgovine električnom energijom na malo i operatera distributivnog sistema, pred Elektrovojvodu kao budućeg operatera postaviće se niz poslovnih zadataka koji će odrediti i uspešnost kompanije u narednim godinama. Našoj kompaniji sledi potpisivanje ugovora o balansnoj odgovornosti, planiranje gubitaka na satnom nivou, striktno praćenje svih pokazatelja pogonske spremnosti i čitav niz novih obaveza i procesa. Uz podrazumevano ulaganje finansijskih sredstava u kvalitetno održavanje EES i nove investicione projekte, bez pune modernizacije u obavljanju svih poslovnih procesa i dnevnih aktivnosti ne mogu se postići poslovne performanse koja će se zahtevati od operatera distributivnog sistema u narednim godinama, što sve na kraju može imati i finansijske posledice na poslovanje kompanije.

Proaktivno delovanje i priprema za naredni period (usvojen Srednjoročni plan razvoja 2011-2016) ogleda se u po-

menutoj modernizaciji celokupnog poslovanja Elektrovojvodine, a naročito poslovnih procesa koji će biti meritorni i predstavljati ključne indikatore performansi i određivati uspešnost kompanije u budućem periodu. Tu se najviše misli na podizanje kvaliteta isporuke električne energije, poboljšanje pogonske spremnosti i smanjenje gubitaka u distribuciji električne energije, pripremu kompanije za tehnološke izazove kao što su „pametne mreže“ (eng. Smart Grids), promociju proizvodnje energije iz obnovljivih izvora i tehničku pripremu elektroenergetskog sistema za prihvatanje električne energije iz distribuiranih izvora, promociju energetske efikasnosti i dr. Donošenje strateških odluka na vreme će omogućiti Elektrovojvodini da, kad je distributivna delatnost u pitanju, zadrži regionalnu lidersku poziciju u vremenu koje dolazi. Dobra vest za vlasnike našeg kapitala i sve naše korisnike jeste da Elektrovojvodina ima znanje, stručnost i odlučnost da to i postigne.

mr Nikola Novaković,
diplomirani elektroinženjer,
direktor Izvršne funkcije za
tehnički sistem

Novi digitalni sistem radio veza Elektrovojvodine

Proširenje kapaciteta i veća pouzdanost u prenosu podataka

U okviru projekta „Digitalni Srem“ u potpunosti je zamenjen stari analogni sistem govornih radio-veza na teritoriji ED Sremska Mitrovica i ED Ruma. Izvršena je instalacija novih digitalnih baznih i perifernih radio-stanica, odgovarajuće antenske opreme i opreme za dispečere (radne stanice za komunikaciju sa mobilnim ekipama i EEO i radne stanice za tačno pozicioniranje korisnika radio-mreže i slanje tekstualnih poruka). Oprema za nadzor nove digitalne radio-mreže je postavljena na lokaciji Uprave Elektrovojvodine u Novom Sadu.

Sistem govornih radio-veza Elektrovojvodine omogućava upravljanje i nadzor ključnih elektroenergetskih objekata, kao i trenutnu i pouzdanu vezu između dispečerskih centara i mobilnih ekipa na terenu, čime se postiže veća efikasnost prilikom remonata i redovnog održavanja i smanjuje vreme otklanjanja kvarova.

Uz proširenje kapaciteta, novi digitalni sistem radio-veza omogućava i

veću pouzdanost u prenosu podataka. Ovo će obezbediti i povećanu bezbednost na radu, jer će se u svakom trenutku imati direktan uvid u rad na terenu i ako treba, u najkraćem roku intervenisati radi zaštite zaposlenih, objekata i čovekove okoline.

Projektom „Digitalni Srem“ urađena je instalacija novih digitalnih baznih i perifernih radio-stanica, odgovarajuće antenske opreme i opreme za dispečere

Digitalna tehnologija, između ostalog, omogućava kvalitetniju komunikaciju (bolja pokrivenost konzumnog područja radio-signalom) u odnosu na analogni sistem, više istovremenih govornih komunikacija na istom radio-kanalu (u našem slučaju dve), roaming između baznih stanica i uvođenje dodatnih aplikacija kao što su tač-

no pozicioniranje korisnika radio-mreže i slanje tekstualnih poruka.

Pored digitalizacije sistema govornih radio-veza, u okviru projekta „Digitalni Srem“ instalirani su širokopolasni BroadBand radio-relejni linkovi kojima su povezani Uprava u Novom Sadu, ED Sremska Mitrovica, Pogon Šid, ED Ruma, Pogon Indija, NORCEV i ED Pančevo. Uprava je povezana sa ograncima protokom reda 100 Mbita/sec, što je više desetina puta veći protok nego što smo do sada imali na pomenutim relacijama.

Plan je se da se nastavi sa daljom digitalizacijom sistema govornih radio-veza i sa izgradnjom sopstvene Broad-Band telekomunikacione mreže, kako bi se i ostale organizacione celine Elektrovojvodine povezale u Intranet Elektrovojvodine (EVNET).

*mr Goran Nedić, dipl.inž.el.
šef Službe radio komunikacija
u „Elektrovojvodini“*

TotalObserver - integrisano softversko rešenje

Racionalnije gazdovanje imovinom „Elektrovojvodine“

TotalObserver je modularno, integrisano i centralizovano softversko rešenje namenjeno efektivnom upravljanju imovinom za srednje i velike korisnike. Spada u red integrisanih rešenja, sa otvorenim interfejsom ka drugim informacionim i tehničkim sistemima. Svoju primenljivost na naše poslovne sisteme već je dokazao u preko deset integracija za vlasnike imovine u našoj zemlji.

Osnovna ideja je da se omogući racionalnije gazdovanje imovinom „Elektrovojvodine“, počev od jednoobrazne evidencije celokupne imovine, preko praćenja intervencija na osnovnom sredstvu pojedinačno u realnom vremenu (trenutan uvid u pojedinačne naloge i tok rada na terenu), pa do

uparivanja troškova održavanja sa nosicima (osnovnim sredstvima).

Postavljena je informatička i informaciona osnova za identifikaciju poslovnih procesa i aktivnosti koji su glavni nosioci troškova u pogledu održavanja elektroenergetskih i drugih objekata. U softver je izvršena integracija procedura od interesa, pre svega procedura planiranja i održavanja, kao i praćenja i analize. Urađen je razvoj naprednih izveštaja u realnom vremenu koji, koristeći raspoložive podatke i iz drugih kompanijskih informacionih sistema, omogućuje permanentnu analizu trošenja u kontekstu aktivnosti.

Sa TotalObserver-om, Elektrovojvodina je dobila softver koje će pružiti podršku planiranju redovnog održavanja,

praćenju realizacije planova, izvršenju redovnog i havarijskog održavanja, kako elektroenergetskih objekata, tako i druge imovine Elektrovojvodine. Na bazi ovih operativnih podataka i uz vezu sa drugim informacionim sistemima Društva, TotalObserver će biti u mogućnosti da ponudi kompletnu analitiku potrebnu za sveobuhvatno sagledavanje, merenje i ocenjivanje performanse ovog poslovnog procesa. Ovo će dati izuzetno moćan i fleksibilan alat kako operativnom tako i strateškom menadžmentu za donošenje odluka.

*Boško Milosavljević
diplomirani elektroinženjer
Zoran Miškov
diplomirani elektroinženjer*

Elektrifikacija Vojvodine

Prva električna sijalica zasvetlela na staropazovačkoj ulici

Elektrifikacija Vojvodine počela je davne 1893. godine, kada je iz mlina Nikole Torera u Staroj Pazovi izvučena prva električna sijalica i zasvetlela na ulici. Stara Pazova je dobila osvetljenje iste godine kada i ondašnja prestonica Srbije - Beograd. Od tada, struja ravnomerno i sa visokom tenzijom iščekivanja prodiru u svakodnevni život stanovnika panonske ravnice. Prošlo je punih sto godina tokom kojih su brojne generacije električara širile mrežu elektrifikacije po Vojvodini, da bi omogućili ono što danas imamo: pravo na električnu energiju, kao jedno od ključnih civilizacijskih prava naše epohe. U tom svojevrsnom pohodu sklanjanja mraka sa ulice i iz života, prednjačili su entuzijazam, vizije i veliki radni elan na savladavanju brojnih prepreka u razvoju društva. Upravo ovih dana, na dan EPS-a, jednom od vojvođanskih pregalaca u osmišljavanju razuđene izgrad-

nje elektromreže svih naponskih nivoa širom Vojvodine, dodeljena je najprestižnija nagrada ove kompanije, Plaketa „Đorđe Stanojević“. Dugogodišnjem direktoru Elektrovojvodine Vilmošu Molnaru posthumno je dodeljeno ovo priznanje zbog toga što je svojim vizionarskim pristupom postavio temelje jedne od najuređenijih distribucija u EPS-u, a izgradnjom 400-kilovoltnog dalekovoda Novi Sad - Subotica obezbedio i posebnu sigurnost ukupnog elektroenergetskog sistema Srbije.

Rukovodstvo Elektrovojvodine se sa posebnom pažnjom odnosi prema prošlosti Privrednog društva i pregnućima mnogih prethodnih generacija zaslužnih za dovođenje Elektrovojvodine na sadašnji poslovni i tehnički nivo. Stoga se i opredelilo da od zaborava istrgne prve korake i kasnije faze u razvoju elektrifikacije Vojvodine izdavanjem sedam monografija o elektrifikaciji najvećih

gradova Pokrajine, sada centara ogradnaka Elektrovojvodine. Najveća vrednost ovog jedinstvenog i unikatnog poduhvata je u pažljivom negovanju prošlosti, ali još više u tome što se prošlost koristi kao inspiracija i nadahnuće za brojne izazove vremena sadašnjeg.

U ovim monografijama će se naći i profilisani portreti sadašnjih elektroenergetskih potencijala ovih gradova kao podloge za nove investicione projekte, ali i poglavlja o viziji razvoja u narednih 20 godina. Spojene protekle decenije sa vremenom sadašnjim i onim koje dolazi. Što bi se reklo suvim jezikom ekonomije i nauke - uvažen je procesni pristup u sagledavanju društvenog razvoja i tehničkog progressa. Pretakalo se jedno vreme u drugo pod budnim okom električne svetiljke.

*mr Siniša Korica
diplomirani ekonomista*

TRADICIJA I MODERNIZACIJA

„Digitalni Srem“ je projekat kojim se uvodi novi digitalni sistem radio veza na području Srema. Uz veće propusne kapacitete za prenos podataka, povećava se efikasnost i pouzdanost sistema dispečerskog upravljanja i omogućava transfer audio i video informacija. Zahvaljujući ovom projektu omogućava se trenutni uvid u rad mobilnih ekipa na terenu čime se povećava bezbednost radnika na terenu i povećava efikasnost u brzini otklanjanja kvarova u EES.

Novi dispečerski centar Elektrovojvodine koji se ovih dana stavlja u punu eksploataciju predstavlja najsavremenije tehničko rešenje u ovoj oblasti i nov iskorak u budućnost na poslovima dispečerskog upravljanja.

U toku je proširenje i dogradnja TS 110/35/20 kV „Novi Sad 7“ (Južni Telep). Sa ovom dogradnjom obezbeđuje se osavremenjavanje postojeće energetske opreme, i zaštitno upravljačkih uređaja. To će za žitelje Telepa, Detelinare, dela Limana i dela Novog naselja značiti sigurnije snabdevanje, jer se omogućava alternativno snabdevanje snabdevanje u slučaju prestanka isporuke električne energije na 110 kV vodu sa lokacije Južnog Telepa i Novog naselja.

Rekonstrukcijom oštećene TS 110/20 kV „Novi Bečej“ stavljen je u upotrebu novo energetska čvorište na području srednjeg Banata.